

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิด ความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพ และพัฒนาความรู้พื้นฐานของ ประชากรให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิต ได้อย่างมีคุณภาพ การให้การศึกษาแก่ ประชาชนในทุกพื้นฐานครอบครัว ทุกระดับอายุและอาชีพ นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างมาก ในการยกระดับคุณภาพของประชาชน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชีวิต-ความเจริญของประเทศ ชาติ และมีศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเพิ่มขีดความสามารถ ของ ประชากรไทย ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยการหารูปแบบ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามสภาพแวดล้อม และปัจจัยพื้นฐานเพื่อขยาย โอกาสทางการ ศึกษาสำหรับประชากรที่อยู่นอก โรงเรียนให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และเป็นการขุดเชยโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาส ที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนได้ โดยการให้ บริการการศึกษาพื้นฐานในลักษณะการเชื่อมโยง ทั้งในระบบ โรงเรียนและนอกระบบ โรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพได้รับการบริการทางการศึกษาได้ครอบคลุม และกว้างขวางสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในสังคม

การจัดการศึกษานอก โรงเรียนสาขาสามัญ วิธีเรียนแบบทางไกล ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัด การศึกษา เพื่อให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิตแก่ประชาชน เป็นการจัดการศึกษาโดยมุ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้รูปแบบการจัดการศึกษานี้จึงเหมาะกับสภาพของ ประชาชนที่อยู่ห่างไกล และมีภาระกับการทำมาหากิน โดยไม่มีเวลาเรียนในระบบโรงเรียน เหมือนนักเรียนทั่วไป ศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียน อำเภอ จึงถือได้ว่าเป็นองค์การหนึ่ง ที่มีส่วนรับผิดชอบ โดยตรงต่อการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาได้เข้ามามีบทบาทต่อการปรับ เปลี่ยนสภาพสังคมแบบเดิม ไปสู่ความทันสมัยและเพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับการดำเนิน ชีวิตในปัจจุบัน การให้การศึกษาเมืองอาชีพจึงได้เข้ามามีบทบาทต่อการวางรากฐาน ในการเลือกอาชีพของเยาวชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีความสามารถ

และคัดสนใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับงาน ดังที่ อารี ศักดิ์เจริญรัตน์ (2533 - 21) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังเจตคติที่ดีทางอาชีพควรจะทำให้ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทุกแง่มุม บุคคลจึงเห็นแนวทางในการเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับทักษะ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ดังนั้นการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและควรสนับสนุนอย่างยิ่ง) จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งทำงานกับการศึกษานอกโรงเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ สังักัดกรรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและเข้าใจถึงเจตคติที่ดีต่ออาชีพของนักศึกษา จากผลการวิจัยที่ได้จะนำไปช่วยเหลือให้นักศึกษาให้สามารถเลือกและคัดสนใจในการประกอบอาชีพได้ ตลอดจนนำไปปรับปรุงด้านการเรียนการสอน การจัดบริการแนะแนวอาชีพในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาได้มีคุณลักษณะนิสัยพื้นฐานที่สำคัญ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ยังประโยชน์ให้แก่นักศึกษาในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หรือแนวทางประกอบอาชีพของตนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ในการประกอบอาชีพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักัดกรรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักัดกรรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงเจตคติที่ดีต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักัดกรรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ข้อมูลนี้จะเป็นแนวทางสำหรับ

ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพแก่นักศึกษา ให้สามารถเลือกและตัดสินใจประกอบอาชีพได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2541 จำนวนทั้งสิ้น 13,824 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2541 จำนวน 350 คน ซึ่งได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกได้ คือ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกได้ คือ

3.1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

3.1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.1.3 รายได้ของผู้ปกครอง จำแนกได้ คือ

3.1.3.1 รายได้ของผู้ปกครองต่ำ

3.1.3.2 รายได้ของผู้ปกครองปานกลาง

3.1.3.3 รายได้ของผู้ปกครองสูง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ เจตคติต่ออาชีพของนักศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตคติต่ออาชีพ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพที่เป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้น

แสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มการตอบสนองต่ออาชีพในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในทาง
สนับสนุน หรือ ได้แง่คัดค้านก็ได้ เจตคติต่ออาชีพนี้วัดได้ จากแบบสอบถามเจตคติต่ออาชีพที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เจตคติต่ออาชีพประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ กระทำ และเข้าใจตนเองในเรื่อง
ของความถนัด ความสนใจ ความสามารถ สภาพทางเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของตนเอง

2.2 ด้านบทบาท ลักษณะ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต หมายถึงการที่บุคคลรับรู้
กระทำ และเข้าใจในเรื่องข้อสนเทศทางอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ คุณสมบัติในการ
ประกอบอาชีพ และความต้องการของตลาดแรงงาน

2.3 ด้านการรู้จักวางแผนชีวิต หมายถึง การที่บุคคลรับรู้กระทำและจัดเตรียมตัวเอง
ในด้านการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ ความสามารถ
สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

3. นักศึกษา หมายถึง บุคคลที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญแบบทาง ไกล ของศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียนอำเภอ ดังกิจกรรมการศึกษานอก โรงเรียนใน จังหวัดพิษณุโลก

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนซึ่งวัดได้จากระดับ คะแนนเฉลี่ยสะสม ในภาคเรียนสุดท้ายของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ
ตั้งแต่ 1.00 - 1.99

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับปานกลาง ตั้งแต่ 2.00 - 2.99

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ
สูง ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

5. รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง จำนวนเงินรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา รวม กันหรือเป็นรายได้ของบิดาคนเดียว หรือรายได้ของมารดาเพียงคนเดียว ในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งไม่ ได้ประกอบอาชีพหรือในกรณีที่ไม่มีทั้งบิดามารดา ให้ถือเกณฑ์นี้คือผู้ปกครองที่รับผิดชอบชีวิต ของนักศึกษาในปัจจุบัน การวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งระดับรายได้ของผู้ปกครอง โดยถือการแบ่ง ระดับรายได้อันกลาง ควรจะเป็น 3,001 - 6,000 บาท ฉะนั้นงานวิจัยครั้งนี้ถือเกณฑ์นี้เป็นแนว ทางในการแบ่งระดับรายได้ของผู้ปกครอง เป็น 3 ระดับดังนี้

5.1 รายได้ของผู้ปกครองต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีเงินรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท

5.2 รายได้ของผู้ปกครองปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 - 6,000 บาท

5.3 รายได้ของผู้ปกครองสูง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6,001 บาท ขึ้นไป

6. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพิษณุโลก